

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل				
تکمیل مآخذ و ویرایش نهایی	ویرایش دوم	ذکر مآخذ	تصحیح و ویرایش اولیه	پیاده‌سازی

فضیلت و مراقبه‌های روز عید غدیر

کلیدواژه‌ها: هجدهم ذی‌الحجه، عید غدیر خم، فضیلت، مراقبه‌ها، بزرگترین روز سال، زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام، نماز، غسل، شکر، انفاق، احسان، عقد اخوت.

روز هجدهم ماه ذی‌الحجه روز بزرگی است و شاید بتوان گفت بزرگترین روز سال است. هیچ روزی در طول سال به عظمت این روز نیست. روزهای بزرگ متعددی در طول سال داریم؛ مثل روز عرفه که پشت سر گذاشتیم؛ مثل روز عید فطر که بزرگ است؛ مثل روز عید قربان که بزرگ است. روزهای بسیار عظیمی داریم؛ روز مبعث رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم. روزهای بزرگ زیاد داریم؛ ولی اعظم همه‌ی روزهای سال، بنا به آنچه خود معصومین علیهم السلام بیان فرمودند، روز هجدهم ماه ذی‌الحجه است.

حادثه‌ی غدیر خم در سال دهم پس از هجرت، یعنی آخرین سال حیات ظاهری رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و حدود هفتاد روز قبل از رحلت ایشان رخ داد. این روز در طول تاریخ سابقه‌ی بسیار بزرگی دارد. بنا به روایتی که از حضرت رضا علیه السلام وارد شده است، خدا به همه‌ی انبیاء، از آدم تا خاتم‌صلوات‌الله‌علیهم‌اجمعین، امر کرده است که این روز را بزرگ بدانند. حادثه‌های بسیار بزرگی در این روز بنا به روایات رخ داده است؛ ماجرای نجات ابراهیم خلیل علیه السلام از آتش نمرودی در این روز رخ داده؛ ماجرای غلبه‌ی موسی‌بن‌عمران علیه السلام بر ساحران فرعونی در این روز رخ داده. نصب بسیاری از اوصیاء انبیاء نیز در این روز رخ داده است. در این روز، موسی‌بن‌عمران علیه السلام وصی خود یوشع‌بن‌نون علیه السلام را به وصایت و

جانشینی خود نصب کرده است؛ عیسی بن مریم عليه السلام در این روز شمعون الصفا را که جانشین و وصی او بوده، نصب کرده است؛ در همین روز سلیمان عليه السلام عاصف بن برخیا را که وصی او بوده، نصب کرده و در همین روز پیغمبر خاتم صلی الله علیه و آله و سلم امیر المؤمنین عليه السلام را که وصی بلافضل آن حضرت بوده، نصب کرده اند.^۱ رخدادهای بسیار عظیمی در طول تاریخ در این روز رخ داده؛ یعنی عظمت این روز مال همه‌ی تاریخ خلقت است. روز بسیار عظیمی است. عرض کردم؛ بنا به روایات این روز را همه‌ی انبیاء عظام عید می‌گرفتند و محترم می‌شمردند و حرمت می‌نهادند^۲ و انبیاء به اوصیاء خودشان وصیت می‌کردند که این روز را بزرگ بدانند و عید بشمارند.^۳

بنا به آنچه در روایات آمده، عید غدیر خم عید الله الاکبر، یعنی بزرگترین عید خداست.^۴ اگر عید فطر و عید قربان دو عید بزرگ جهان اسلام است، اعظم از این دو عید، بنا به فرموده‌ی معصومین عليهم السلام عید غدیر خم است.^۵ خود پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: **يَوْمُ غَدِيرِ خُمٍ أَفْضَلُ أَيَّامِ أُمَّتِي**؛^۶ برترین اعیاد امت من، روز غدیر خم و عید غدیر خم است. عید آل محمد صلوات الله عليهم اجمعین است^۷ و بنا به روایات، اسم این عید در آسمان و بین ملکوتیان و آسمانیان، **يَوْمُ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ** است و در بین زمینیان، **يَوْمُ الْمِيثَاقِ الْمَأْخُودِ وَ**

۱. سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۶؛ مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۵، ص ۱۹۴ و مجلسی، زاد المعاد، ص ۲۰۶.

۲. حرّعاملی، وسائل الشیعه، ج ۸، ص ۸۹ و مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۵، ص ۳۲۱.

۳. صدوق، خصال، ج ۱، ص ۲۶۴؛ حرّعاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۰، ص ۴۴۳ و مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۱.

۴. طوسی، محمد بن الحسن، تهذیب الاحکام، ج ۳، ص ۱۴۳؛ سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۴۷۶؛ حرّعاملی، وسائل الشیعه، ج

۸، ص ۸۹ و مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۵، ص ۳۰۳.

۵. صدوق، ثواب الاعمال، ص ۷۴؛ حرّعاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۰، ص ۴۴۲ و مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۲.

۶. صدوق، امالی، ص ۱۲۵؛ سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۶ و مجلسی، بحار الانوار، ج ۳۷، ص ۱۰۹.

۷. سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۴؛ مجلسی، زاد المعاد، ص ۲۰۴ و بحرانی، عوالم العلوم، ص ۲۲۳.

الْجَمْعُ الْمَشْهُودُ^۸ یعنی روز پیمان اخذ شده و جمع مورد شهادت، مشاهده شده و شاهد گرفته شده است.

این روز آثار معنوی بزرگ بسیاری دارد. درک این روز همراه با معرفت و باور به آن، تأثیرات عظیمی [روی انسان] می‌گذارد. در روایات داریم که گناه شصت‌ساله مرد و زن مؤمن اهل ولایت را خدای متعال در این روز می‌بخشاید^۹ و می‌داند؛ در روایات هر جا مؤمن داریم، منظور شیعیان اهل بیت علیهم‌السلام است؛ یعنی مؤمنان به ولایت اهل بیت علیهم‌السلام. این را بدانید! هر جا در روایات مؤمن داریم، مقصود باورمندان و سرسپردگان ولایت اهل بیت علیهم‌السلام هستند. با پذیرش قرآن و پیغمبر خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و معاد، کسی مؤمن نمی‌شود؛ مسلم است؛ مؤمن باید بود. اینها عین عبارات روایات است.

خدا چه تعداد را در ماه رمضان از آتش جهنم نجات می‌دهد؟ یادتان هست در بحث‌های ماه مبارک رمضان عرض کردیم که شب اول چقدر! شب دوم دو برابر شب اول! همین‌طور ادامه دارد تا دهه‌ی اول تمام شود؛ دهه‌ی دوم چند برابر دهه‌ی اول! دهه‌ی سوم چندین برابر دو دهه‌ی قبل! شب‌های قدر با چه آمار عظیمی از نجات‌یافتگان و شب عید فطر هم به‌اندازه مجموع کسانی که در کلّ ماه مبارک رمضان از آتش رها و آزاد شدند! اینها بخشیده‌شدگان ماه رمضان و شب [عید] فطر هستند. بعد در روایت داریم که دو برابر کسانی که در کلّ ماه مبارک رمضان و در لیالی قدر و در شب عید فطر،

۸. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب، ج ۳، ص ۱۴۳؛ سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۷۶؛ حرّعاملی، وسائل‌الشیعة، ج ۸، ص

۸۹ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۳۰۳.

۹. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب، ج ۶، ص ۲۴؛ سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۸ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۴، ص

بینید چقدر میشود؟! دو برابر اینها را خدا در روز عید غدیر خم از آتش دوزخ آزاد می‌کند!^{۱۰} این قدر این روز عظیم القدر است! این قدر روز گرانبهایی است! و اعمال خیر در آن، آثار بسیار بزرگی دارد. در روایات داریم که اگر کسی یک درهم به مؤمنی عطا کند، ثواب هزار درهم در روزهای دیگر سال را دارد^{۱۱}؛ انفاق، هزار برابر پاداش می‌گیرد و داریم که امام رضا علیه السلام فرمودند: اگر مؤمنان بدانند حرمت این روز چقدر است و عظمتش را بشناسند، ملائکه روزی ده بار با آنها مصافحه می‌کنند.^{۱۲} ملائکه می‌آیند و از آنها تبرک می‌جویند؛ از این مؤمنان اهل ولایت و باورمند به عظمت روز غدیر.

بر اعمال خیر در این روز بسیار تاکید شده؛ اولاً خود این روز را عید گرفتن. به راستی کاری کنیم که همه‌ی اطرافیان ما، زن و فرزند ما و بستگان ما، کاملاً احساس کنند که آن روز برای ما روز جشن است؛ خانه را تزیین کنیم؛ چطور برای عید نوروز، ما ایرانیان مقید هستیم خانه را تمیز کنیم، زینت و زیوری به خانه اضافه کنیم یا خودمان لباس نوی بپوشیم، خودمان را معطر کنیم، وسایلی برای پذیرایی و جشن گرفتن و شادمانی کردن در این روز تهیه کنیم؟ اگر این کار را در عید غدیر خم انجام دهیم، خدا می‌داند چقدر عظیم است. مقید باشیم ان شاء الله همین کار را بکنیم تا بچه‌ی کوچک ما هم احساس کند امروز روز فوق‌العاده‌ای است. خیلی از عید نوروز بزرگتر است. خیلی از عیدهای دیگر بزرگتر است. اگر می‌خواهیم عیدی بدهیم، روز عید غدیر خم بیشترین عیدی‌ها را

۱۱. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب‌الاحکام، ج ۶، ص ۲۴؛ حرّعاملی، وسائل‌الشیعة، ج ۱۴، ص ۳۸۸ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۷، ص ۳۵۸.

۱۲. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب، ج ۶، ص ۲۴؛ حرّعاملی، وسائل‌الشیعة، ج ۱۴، ص ۳۸۸ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۹.

۱۳. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب، ج ۶، ص ۲۴؛ سیّدین‌طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۸ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۹.

بدهیم. هر کار خیر دیگری، مثلاً کسی به ما جفایی کرده، او را ببخشیم. به شکرانه‌ی روز غدیر خم، اگر کسی عفو کند، خدا چگونه او را مشمول عفو خودش قرار خواهد داد! اگر از دستمان برمی‌آید، برای برآوردن حاجات برادران و خواهران ایمانیمان تلاش کنیم. به دید و بازدید برویم؛ چطور در عید نوروز ما ایرانی‌ها به دید و بازدید مقیدیم؟! صله‌ی ارحام کنیم. اگر می‌خواهیم امکانات جدیدی به زندگی خانوادگیمان اضافه کنیم تا همسر و فرزندانمان راحت‌تر باشند، این روز را برای چنین کاری انتخاب کنیم و اگر می‌خواهیم میهمانی بدهیم، برادران و خواهران ایمانیمان را اطعام کنیم؛ این روز را برای اطعام انتخاب کنیم؛ چون خدا می‌داند که این کار چقدر عظیم است!

یکی از اعمال عظیم روز غدیر خم، روزه گرفتن است. ان‌شاءالله اگر کسی عذر شرعی ندارد، این را ترک نکند. خیلی عظیم است! خیلی عظیم است! روزه‌داران این روز را افطار دادن ثواب عظیمی دارد؛ در روایت داریم کسی که به مؤمنی که در روز غدیر خم روزه بوده افطاری می‌دهد، ثواب افطاری دادن به صد هزار نبی و وصی و صدیق و شهید را دارد!^{۱۳} ثواب افطاری دادن به یک مؤمن روزه دار روز غدیر خم، این قدر عظیم است! اینکه فرد به دیدار مؤمنان برود و با آنها مصافحه کند و برخوردی سرشار از شادی داشته باشد؛ با چهره‌ای متبسم و شادمان آنها را دیدار کند و به مناسبت این عید هدیه و کادو بدهد و انجام هر کار دیگری که می‌تواند به عید بودن و شاد بودن این روز بیافزاید و ظهور بیشتری به شادی و شکرانه‌ی ما در این روز بدهد؛ شکرانه‌ی ما که اهل ولایتیم و خدای متعال عنایت کرد و

۱۴. طوسی، محمدبن‌الحسن، مصباح‌المتهدج، ج ۲، ص ۷۵۸؛ حرّاعلمی، وسائل‌الشیعه، ج ۱۰، ص ۴۴۵ و مجلسی، بحارالانوار، ج

۹۴، ص ۱۱۸ در این روایت، حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام برای تعیین اجر افطاری دادن به یک مؤمن در روز عید غدیر، از کلمه‌ی فنام

استفاده کرده‌اند به معنای صد هزار؛ صد هزار نبی و صدیق و شهید، و با انگشتان دست، ده فنام را نشان داده‌اند که جمعاً معادل یک میلیون نبی و صدیق و شهید می‌شود. در نتیجه، اجر افطاری دادن به یک مؤمن روزه‌دار در عید غدیر معادل افطاری دادن به یک میلیون نبی و صدیق و شهید است.

پیغمبر خودش ﷺ را مأمور قرار داد که امیرالمؤمنین علیه السلام را در چنین روزی به جانشینی خود منصوب کند. این را به هر شکلی که ممکن است ظهور بدهیم؛ بسیار آثار عجیب و بزرگی دارد. به هم که می‌رسیم شکرانه‌ی این پیمان ولایتی که خدا توفیقش را به ما داده است را اظهار کنیم: **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَام.**^{۱۴} در واقع شکر کنیم؛ حمد کنیم: **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ كَمَالَ دِينِهِ وَ تَمَامَ نِعْمَتِهِ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام.**^{۱۵} در واقع با این‌گونه الفاظ، بین خودمان و برادران و خواهران ایمانیمان شکر خدا را به زبان جاری کنیم که توفیق ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام و فرزندان معصومش علیهم السلام را به ما نصیب فرمود.

روزه این روز هم به‌عنوان یکی از مراقبات عبادی این روز، بسیار عظیم است. ان‌شاءالله خدا به همه‌ی ما توفیق بدهد که به هیچ عذری جز عذر شرعی، حالا بیماری است یا هر چیز دیگری که [به‌واسطه‌ی آن] موفق نمی‌شویم روزه بگیریم، واقعاً فرصت روزه‌ی این روز را از دست ندهیم. بنا به روایات، همین یک روز روزه، معادل کفاره‌ی شصت سال گناه اثر دارد؛^{۱۶} یعنی شخصی که هفتادساله از دنیا می‌رود، اگر خانم باشد و بگوییم همه‌ی عمرش را هم گناه کرده، بیشتر از شصت سال نمی‌شود و اگر آقا هم باشد، اگر هفتادوپنج‌ساله از دنیا برود، او هم حداکثر شصت سال گناه کرده؛ چون از سنّ تکلیف حساب می‌شود. بنابراین روزه این روز که فرد به شکرانه‌ی ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام می‌گیرد، روی گناهان یک عمر اثر دارد. در روایاتی داریم که ثواب این یک روز، روزه گرفتن معادل روزه‌ی همه‌ی

۱۵. سیدین طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۴؛ مجلسی، زادالمعاد، ص ۲۰۴ و محدث‌قمی، مفاتیح‌الجنان، اعمال روز عید غدیر.

۱۶. مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۳۲۱ و محدث‌قمی، مفاتیح‌الجنان، اعمال روز عید غدیر.

۱۷. صدوق، من‌لایحضره‌الفقیه، ج ۲، ص ۹۰؛ سیدین طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۶۶ و حرّعاملی، وسائل‌الشیعة، ج ۱۰، ص

عمر دنیا است! ^{۱۷} ثواب صد حج و صد عمره یا هزار حج و هزار عمره دارد! ^{۱۸} تعبیری این گونه داریم. خیلی عظیم است! امیدواریم خدا به همه‌ی ما توفیق بدهد و حتی المقدور از روزه‌ی این روز بهره ببریم.

غسل این روز هم جزء مستحبات است. زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام در این روز بسیار عظیم است. خوشا به حال آنان که روز عید غدیر خم موقتند در نجف باشند و به حرم امیرالمؤمنین علیه السلام مشرف می‌شوند! صحنه‌ی بسیار دیدنی و قشنگی دارد. خدا یکسال روزی من کرد روز عید غدیر خم آنجا خدمت حضرت بودم؛ بسیار زیباست! از تمام نقاط عراق گروه گروه مردم با پای پیاده راه می‌افتند، کف‌زنان و سرودخوانان و با بهجت عجیبی به حرم امیرالمؤمنین علیه السلام می‌آیند و آنجا گشتی و چرخ می‌زنند و به حضرت تبریک می‌گویند و برمی‌گردند. زیارتنامه خواندن و این حرف‌ها در کارشان نیست؛ می‌آیند پایکوبی و هلهله می‌کنند و به امیرالمؤمنین علیه السلام تبریک می‌گویند و برمی‌گردند. این صحنه بسیار زیباست! ان شاء الله خدا نصیب فرد کند که در چنین روزی در حرم امیرالمؤمنین علیه السلام باشد و آنجا حضرت را زیارت کند. زیارت آن روز، زیارت امین الله است و زیارت‌های دیگری که مرحوم محدث قمی در *مفاتیح الجنان* نقل کرده است. ^{۱۹} اگر فرد موقت شود این زیارات را آنجا انجام دهد، خدا می‌داند که چقدر عظیم و بزرگ است.

۱۸. طوسی، محمدبن‌الحسن، تهذیب، ج ۳، ص ۱۴۳؛ سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۴۷۶؛ حرّاعلمی، وسائل‌الشیعة، ج ۸، ص ۸۹ و مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۳۰۳.

۱۹. سیدبن طاووس، ج ۱، ص ۴۷۶؛ مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۳۰۳ و محدث‌نوری، مستدرک‌الوسائل، ج ۶، ص ۲۷۴.

۲۰. سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۲، ص ۳۰۷؛ مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۲۹۲ و ج ۹۷، ص ۳۶۰ و محدث‌قمی، *مفاتیح الجنان*، زیارت حضرت امیر علیه السلام در روز غدیر.

این روز دو نماز هم دارد؛ این نمازها را حتی المقدور از دست ندهیم. سال‌های قبل هم من عرض کرده‌ام و اینها شاید به یک معنا تکرار بحث‌های گفته شده باشد؛ اما من دلم می‌سوزد که نگوییم؛ چون فکر می‌کنم آنهایی که شنیده‌اند، ممکن است کاملاً در خاطرشان نباشد و دوستان جدیدی هم که به جمع ما ملحق می‌شوند، هنوز آن مجموعه صحبت‌هایمان را راجع به مراقبات گوش نکرده باشند و این فرصت از دست برود. معلوم نیست اگر خدا توفیق داد و عید غدیر امسال را ما زنده بودیم و درک کردیم، سال بعد هم چنین توفیقی داشته باشیم. بنابراین همه‌ی این هیجان و همه‌ی این اصرار من برای اینکه ان شاء الله این اعمال را انجام بدهیم، به خاطر بزرگی این اعمال است؛ خیلی بزرگ است. دو نماز است. هر دو نماز نزدیک ظهر خوانده می‌شوند. یک نماز، دو رکعت است. در رکعت اول سوره‌ی حمد و سوره‌ی **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ** و در رکعت دوم، حمد و **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** است. این دو رکعت نماز را که شخص خواند، بعد به سجده می‌رود و صد بار شکر خدا را به جا می‌آورد: **شُكْرًا لِلَّهِ؛ شُكْرًا لِلَّهِ؛ شُكْرًا لِلَّهِ** خدا را به خاطر این نعمت ولایت و واقعه‌ی غدیر خم شکر می‌کند. بعد دعایی است که عزیزان به مفاتیح مراجعه کنند و آن دعا را بخوانند؛ دوسه صفحه است. بعد دوباره به سجده می‌رود و دوباره سپاس الهی را به جا می‌آورد؛ صد بار می‌گوید: **الْحَمْدُ لِلَّهِ؛ الْحَمْدُ لِلَّهِ؛ الْحَمْدُ لِلَّهِ** و صد بار هم دوباره می‌گوید: **شُكْرًا لِلَّهِ؛ شُكْرًا لِلَّهِ؛ شُكْرًا لِلَّهِ** در روایت است که این نماز ثواب حضور در غدیر خم در زمان رسول الله ﷺ و بیعت با امیرالمؤمنین ع در آن روز را دارد.^{۲۰}

نماز دیگر به این ترتیب است که شخص غسل کند؛ حال، همان غسل عید غدیر خم را که انجام داد، می‌تواند دو نیت کند؛ هم به عنوان غسل روز عید غدیر خم و هم غسل این نماز خاص و یا اینکه دو بار

۲۱. سیدین طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۲، ص ۲۷۷؛ مجلسی، بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۲۹۸ و محدث قمی، مفاتیح‌الجنان، اعمال روز

غدیر.

غسل کند؛ یکبار با نیت غسل روز عید غدیر خم و یکبار هم به نیت غسل این نماز خاصی که وارد شده است. این نماز دورکعتی هم حدود نیم ساعت مانده به ظهر خوانده می‌شود؛ منتها مقداری طولانی‌تر است. یکبار حمد، ده بار سورهی **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ**، ده بار آیه‌الکرسی. آیه‌الکرسی هم خدمتتان عرض کرده‌ام؛ جز در مواردی که تصریح شده که تا **هَمْ فِيهَا خَالِدُونَ** بخوانید، تا **هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ** است و دو آیه‌ی بعدی نیست؛ همان یک آیه است. بنابراین حمد، ده بار سوره‌ی توحید، ده بار آیه‌الکرسی و ده بار سوره‌ی قدر خوانده می‌شود. البته شبیه این نماز در روز مباحله وارد شده است. آنجا در روایت هست که آیه‌الکرسی را تا **هَمْ فِيهَا خَالِدُونَ** بخوانید؛ ولی در روز عید غدیر خم تا **هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ** است و کوتاه‌تر است. روایت داریم کسی که این نماز را بخواند، خدا ثواب صد هزار حجّ و صد هزار عمره را به او می‌دهد.^{۲۱} انسان باید صد هزار سال زنده باشد تا بتواند صد هزار حجّ به جا آورد. حالا عمره را بگوییم، در یک سال می‌شود متعدّد انجام داد، حجّ را که نمی‌شود. کسی که این نماز را بخواند، خدا ثواب صد هزار حجّ و صد هزار عمره را به او عنایت می‌کند. اصلاً هم شک نکنید. سخن معصوم است. اگر شک کردیم، خودمان را محروم کرده‌ایم. به یقین این هست و مایه‌ی برآورده شدن همه‌ی حوائج دنیوی و اخروی است.

صلوات فرستادن در این روز بسیار ارزشمند است. دعا‌های متعدّدی هم برای این روز نقل شده. بعضی را مرحوم محدث قمی در *مفاتیح* نقل کرده و بعضی هم در *مفاتیح نیامده*؛ در *زادالمعاد* مرحوم مجلسی یا در *اقبال الاعمال* سیدبن طاووس یا کتاب *مصباح کفعمی* یا کتاب‌های دیگر هست. فعلاً کتابی که برای عموم در دسترس‌تر است، *مفاتیح الجنان* است و می‌توانند بهره ببرند.

۲۲. سیدبن طاووس، *اقبال الاعمال*، ج ۱، ص ۴۷۶؛ مجلسی، *بحار الانوار*، ج ۹۵، ص ۳۰۳ و محدث قمی، *مفاتیح الجنان*، اعمال روز عید غدیر. (در *بحار الانوار* و *اقبال الاعمال* سوره قدر مقدّم بر آیه‌الکرسی است).

امیدواریم خدا به همه‌ی ما توفیق بدهد که از برکات و فیوضات خارق‌العاده‌ی روز غدیر خم بهره‌مند شویم. کار دیگری هم که مؤمنین در روز غدیر خم معمولاً انجام می‌دهند، عقد اخوت بستن با همدیگر است که پیمان برادری است. همان‌طور که پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در زمان حیات خودشان بین مؤمنان پیمان برادری برقرار کردند، مؤمنین هم از همان سنت استفاده می‌کنند و با هم پیمان اخوت و برادری می‌بندند؛ صیغه‌ای هم دارد که توصیه شده هنگام بستن آن پیمان بخوانند که در مفاتیح هست و عزیزان ان‌شاءالله اگر خواستند با هم چنین پیمانی را ببندند، استفاده کنند. پیمان را هم خوب است فرد سبک کند؛ چون پیمان برادری خیلی سنگین است. در آن پیمان شخص می‌گوید همه‌ی حقوق را بخشیدم جز اینکه وقتی به زیارت رفتی، من را هم یاد کنی، وقتی در مقام دعا بودی، من را هم دعا کنی و روز قیامت هم اگر بهشتی شدی، دم در بهشت بایستی تا من هم بیایم و من را هم با خودت به بهشت ببری. همین سه‌تا؛ بیشتر از این چیزی از تو نمی‌خواهم؛ بقیه را بر تو حلال کردم.

این هم از آنچه در رابطه با روز عید غدیر خم بود. به‌هرحال، همه‌ی این اعیاد و مناسبت‌های شاد و بزرگی که در این هفته واقع شده، که اعظم آنها عید غدیر خم است، خدمت حضرت بقیةالله‌الاعظم ارواحنا لتراب مقدمه‌الفداء و همه‌ی سرسپردگان اهل‌بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام و متوالیان به ولایت امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام و یازده فرزند بزرگوارشان، خصوصاً عزیزانی که در محضرشان هستیم یا دوستانی که از طریق سایت در نقاط مختلف دنیا، همین الآن، جلسه را به‌طور مستقیم گوش می‌کنند، تبریک و تهنیت می‌گوییم و آرزوی بزرگترین عیدی‌ها را برای همه‌ی عزیزان داریم.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ